

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
Ι Δ Ρ Υ Μ Α

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ

ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ

Πτυχιακή Μελέτη

Θέμα: ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΙΛΙΟΥ

Όνομα: Χριστοπούλου Αμαλία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2019

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ

Πτυχιακή Μελέτη

Θέμα: ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΙΛΙΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής: Κάρτσωνας Επαμεινώνδας

Όνομα: Χριστοπούλου Αμαλία

A.M: 2013128

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικό αντικείμενο, αυτής της πτυχιακής μου εργασίας είναι η παρουσίαση των χωρών πρασίνου στην περιοχή του Ιλίου Αττικής. Ουσιαστικά αναφέρονται τα φυτικά είδη που υπάρχουν στην συγκεκριμένη περιοχή από τα παλαιότερα χρόνια μέχρι και σήμερα. Για την διεξαγωγή της μελέτης, αρχικά χρησιμοποιήθηκαν βιβλιογραφικές αναφορές από το σύγγραμμα 'Ιλιον πορεία στους αιώνες, το οποίο κάνει αναφορά στην ιστορική αναδρομή ολόκληρης της Αττικής και πιο εξειδικευμένα στα δυτικά προάστια της Αττικής, όπου βρίσκεται και η περιοχή του Ιλίου. Επιπρόσθετα σημαντικές πληροφορίες αντλήθηκαν και το βιβλίο του φιλόλογου Ιωάννη Γκιώνη δήμος Ιλίου δρόμοι και πλατείες με ιστορία. Στη συνέχεια αναφέρονται λεπτομερώς τα φυτικά είδη που υπάρχουν στους δρόμους και τις πλατείες της περιοχής. Έχει ιδιαίτερη σημασία στις αστικές πόλεις η ύπαρξη χώρων πρασίνου καθώς συμβάλλουν στον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και προσφέρει αισθητική βελτίωση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ανθρώπινη παρουσία	σελ.7
1.2. Δήμοι περιοχής κατά την αρχαιότητα	σελ.8
1.3. Εγκατάσταση της οικογένειας των Λιόσιδων	.σελ. 8
1.3.1. Τα Λιόσια στα χέρια των Τούρκων και πριν την απελευθέρωση	σελ.9
1.4. Απελευθέρωση	σελ.9
1.5. Η βασιλεία	.σελ.10
1.5.1. Το βασιλικό ενδιαφέρον για την περιοχή	.σελ.11
1.6. Η έξωση των βασιλέων	.σελ.12
1.7. 1930 – 1940 Μία κρίσιμη δεκαετία	σελ.13
1.8. Από την κοινότητα στον Δήμο	σελ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

2.1. ΠΑΤΕΙΑ ΡΙΜΙΝΙ	σελ. 17
2.2. ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΑΣΚΛΑΣ	σελ.19
2.3. ΠΑΡΚΟ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ	
2.3.1. Πάρκο Αντώνη ΤΡΙΤΣΗ σήμερα	σελ.21
2.3.2. Ίδρυση – Σκοπός – Θεσμικό πλαίσιο	σελ.23
2.3.3. ΈΚΘΕΣΗ ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ	σελ.25
2.3.4. ΧΛΩΡΙΔΑ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ	σελ.25
2.3.4.1. ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΦΥΤΕΥΤΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ	
2.3.1.2. ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΔΕΝΔΡΩΝ	σελ.26
2.3.1.3. ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΘΑΜΝΩΝ	σελ.32
2.3.1.4. ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	σελ.37
2.3.1.5. ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ	σελ.37

Υπεύθυνη Δήλωση : Εγώ, η Χριστοπούλου Αμαλία βεβαιώνω ότι είμαι η συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας με τίτλο «ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΙΛΙΟΥ»

Στο τέλος της εργασίας αναφέρονται λεπτομερώς οι πηγές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών, δεδομένων, πινάκων καθώς και εικόνων.

ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός της παρούσης πειραματικής εργασίας ήταν η παρουσίαση των χώρων πρασίνου στην περιοχή του Δήμου Ηλίου. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην παρουσίαση του μητροπολιτικού πάρκου Αντώνης Τρίτσης, το οποίο αποτελεί πρότυπο πάρκο καθώς και το μεγαλύτερο πάρκο σε όλη την περιοχή της Αττικής. Ο ρόλος του πάρκου που παρουσιάζεται είναι ψυχαγωγικός και ταυτόχρονα εκπαιδευτικός, αφού ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για την χλωρίδα αλλά και για την ορνιθοπανίδα της Αττικής και να γνωρίσει παραδοσιακές καλλιέργειες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε έναν τόπο που έχει παραδοθεί στην σύγχρονη άναρχη οικιστική μανία [φαινόμενο που χαρακτηρίζει το σύνολο των αστικών κέντρων της χώρας] σε μία πόλη που το τσιμέντο την θάβει καθημερινώς, θάβοντας μαζί της και την ιστορία της, μελετάμε την χλωρίδα και καταγράφουμε κάθε φυτικό είδος που υπάρχει σε αυτήν. Χωρίσαμε λοιπόν την έρευνα μας σε δύο κομμάτια. Το πρώτο αφορά τα είδη των φυτών που υπήρχαν τους προηγούμενους αιώνες, και το δεύτερο κομμάτι αναφέρει τους χώρους πρασίνου την σημερινή εποχή. Μιλάμε λοιπόν, για μια από τις πιο ανεπτυγμένες περιοχές της Αθήνας στο κομμάτι της γεωπονίας. Με σημαντικότερη απόδειξη την ύπαρξη ενός από τα τελευταία καταφύγια άγριας ζωής της Αττικής που εκτείνεται μεταξύ των δήμων Ιλίου και Καματερού, σε μια έκταση χιλίων στρεμμάτων. Το πάρκο περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης Αντώνης Τρίτσης σήμερα είναι ένα από τα τελευταία καταφύγια άγριας ζωής στο αστικό περιβάλλον της Αττικής. Ο περιβαλλοντικός θησαυρός του Πάρκου, το οποίο εκτείνεται μεταξύ των δήμων Ιλίου, Αγίων Αναργύρων και Καματερού, περιλαμβάνει έξι ειδυλλιακές τεχνητές λίμνες, οι οποίες αγκαλιάζονται από καλαμώνες και αγροτικές καλλιέργειες που σφύζουν από ζωή (ιδιαίτερα κατά την μετανάστευση των πουλιών), οπωροφόρα, φυλλοβόλα, κωνοφόρα δέντρα και θάμνους. Η καλλιέργεια των οπωροφόρων δέντρων γίνεται με την βιολογική μέθοδο και δεν χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Σημαντική για την παρουσία των πουλιών είναι και η ποικιλομορφία στην βλάστηση.

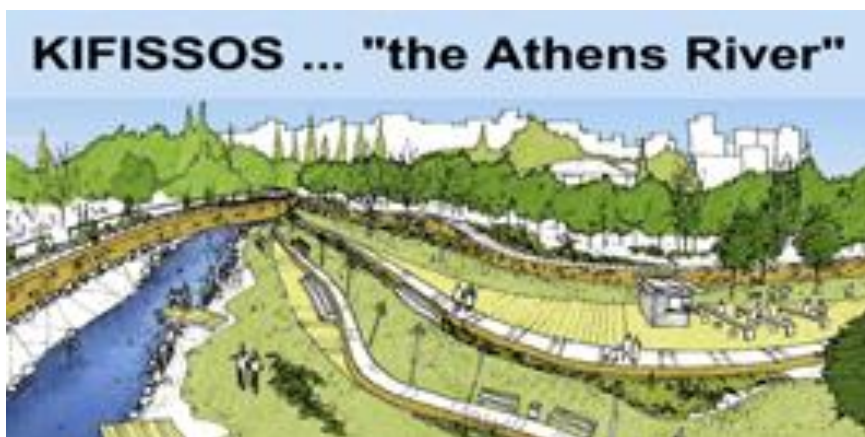
Στο οικοσύστημα αυτό φωλιάζουν 177 είδη πουλιών, πολλά από τα οποία είναι σπάνια για το αστικό περιβάλλον, καθώς και αμφίβια ,ερπετά, καθώς και μικρό θηλαστικά.

Οι δεντροστοιχίες από κυπαρίσσια, οι συστάδες ευκαλύπτων, ακακιών και ψευδό κακιών καθώς και οι ωραιότεροι κήποι από πλήθος φυτικών ειδών, τα οποία έχουν δημιουργηθεί, και συντηρηθεί από τις δραστηριότητες του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας και Αγροτικής Εταιρείας Πύργος Βασιλίσσης Α.Ε, του ονομαζόμενου κτήματος Σερπιέρη ,επιβεβαιώνουν την άποψη ότι η Αττική είναι ο ευλογημένος τόπος για την ανάπτυξη μεγάλης ποικιλίας φυτών με σχετικά μικρή προσπάθεια και χαμηλό κόστος (http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_4539.html, 2019)

1.1 . Ανθρώπινη παρουσία

Κύριο χαρακτηριστικό του λεκανοπεδίου της Αττικής αποτελούσαν και φυσικά αποτελούν εως και σήμερα οι τέσσερις ορεινοί όγκοι. Αυτοί απαρτίζονται από την οροσειρά του Αιγάλεω, της Πάρνηθας, του Πεντελικού και του Υμηττού. Σε αυτήν την υπέροχη εικαστική σύνθεση, έρχονται να προστεθούν και τα δύο πανέμορφα ποτάμια των Αθηνών ο Ιλισσός και ο Κηφισός. Ο Κηφισός που οριοθετεί συνάμα και τον δυτικό τομέα του λεκανοπεδίου, έχει ιδιαίτερη σημασία για τα δυτικά προάστεια της Αθήνας συνεπώς και του Ιλίου αφού με τα νερά του μετέβαλε την φτωχή γή και επέτρεψε εκτός των καλλιεργειών και την ανάπτυξη οικισμών η Δήμων. Ένας παλιός καθηγητής της γεωπονικής σχολής ,ο Κωνίνος Ζερλέντης γράφει σχετικά <Στην αρχαιότητα, ο χώρος της σημερινής πόλεως των Αθηνών, κυρίως κατά την άνοιξη ήταν ένας απέραντος συνεχής κήπος με εναλλασσόμενες μορφές δενδρώδους, θαμνώδους, φρυγανώδους και ποώδους βλαστήσεως. Κατά μήκος του Κηφισού, εκτείνονταν ο Ελαιώνας των Αθηνών, την ωραιότητα του οποίου από τους νεώτερους περιγράφουν οι Hettner [1853] και Gregorovius [1887]. Κατά μήκος της κοιλάδας του Κηφισού (Εικ. 1), ο οποίος θα πρέπει να σημειώσουμε πως είχε άφθονα νερά, εκτείνονταν ο απέραντος Ελαιώνας, απομεινάρια του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα. Ο Ελαιώνας αυτός που αναπτύχθηκε ακόμα περισσότερο στην κλασική περίοδο, άρχιζε από τον Πειραιά και έφτανε μέχρι τους πρόποδες της Πάρνηθας.

Στα διάφορα ξέφωτα, καλλιεργούνταν αμπέλια, δημητριακά, συκιές και άλλα οπωροφόρα δένδρα, καθώς και λαχανικά.

Εικόνα 1. Το ποτάμι των Αθηνών .

1.2 Δήμοι της περιοχής κατά την αρχαιότητα .

Από τις αρχαίες γραπτές πηγές, όσο και από τα αρχαιολογικά ευρήματα που έρχονται στην επιφάνεια, προκύπτει ότι στον δυτικό τομέα του λεκανοπεδίου αναπτύχθηκε πλήθος οικισμών. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα ευρήματα που ανακαλύφθηκαν από ξένους χαρτογράφους του 18 και 19 αιώνα. Οπου σημειώνουν πως στην περιοχή του Δήμου Ιλίου βρήκαν ερείπια του αρχαίου δήμου Τρώων, αυτού που ονομάστηκε αργότερα Δήμος Ξυπέτης. Θα διαπιστώσουμε λοιπόν ότι στην περιοχή αναπτύσσονται τουλάχιστον δύο Δήμοι, ο πρώτος εντοπίστηκε στο πλέον νεκροταφείο του Δήμου Ιλίου και πρώην αρχαίου ναού του Απόλλωνος και ο δεύτερος όπως προαναφέρθηκε ο δήμος Τρώων η Ξυπετής. Επιπρόσθετα σε χάρτες του περασμένου αιώνα ο αρχαίος Χολαργός τοποθετείται στην περιοχή του Δήμου Ιλίου όπου και ο Ν. Παπαχατζής ανάμεσα σε άλλους γράφει πως οι αρχαίοι χολαργείς είχαν προς τα ανατολικά τους αθμονείς και προς τα βόρεια τους αχαρνείς. Τα κτήματα του Περικλή, ο οποίος ήταν χολαργεύς, βρίσκονταν στην ίδια περιοχή με τα κτήματα των αχαρνέων (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση, Μάρτιος 2001),

1.3. Εγκατάσταση της οικογένειας των Λιόσιδων

Από τις πρώτες οικογένειες που ήρθαν να εγκατασταθούν στην περιοχή του Ιλίου είναι και αυτή των Λιόσιδων όπου δίνουν και το όνομα τους στα Λιόσια δηλ. στα σημερινά Άνω Λιόσια. Οι οικογένειες αυτές, καθώς και οι απόγονοι τους ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία και η περιοχή του Ποικίλου Όρους, συνεπώς και τμήμα της περιοχής που εξετάζουμε, αποτέλεσε πεδίο βόσκησης των κοπαδιών τους. Έπειτα μετά από λίγο μόνο καιρό το 1425 χτύπησε την Αθήνα λοιμός που ήρθε από την Βοιωτία. Εξ αιτίας των επιδημιών αυτών η Αττική είχε ερημώσει. Τριακόσιες οικογένειες έφυγαν για την Εύβοια. Δεν έμειναν όμως για πολύ καθώς η Βενετία διέταξε να επιστρέψουν, προκειμένου να καλυφθούν τα κενά που δημιουργήθηκαν στην γεωργική κυρίως παραγωγή(Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση, Μάρτιος 2001).

1.3.1. τα Λιόσια στα χέρια των Τούρκων

Τα Λιόσια καταλήφθηκαν από τους Τούρκους το 1456. Πενήντα χρόνια αργότερα ο πληθυσμός θα παρουσιάσει σημαντική αύξηση. Θα φτάσει τους 17.686 κατοίκους. Όπου τα 1.300 είναι ελληνικά σπίτια, τα 600 τουρκικά και τα 150 φραγκικά. Η κάθοδος πληθυσμού από τα Βαλκάνια είχε σαν συνέπεια την

δημιουργία πολλών νέων χωριών η την κατοίκηση άλλων εγκαταλελειμμένων η Χασιά, τα Βίλια, το Μπραχάμι ,ο Κάλαμος, τα Σπάτα και πολλά άλλα .Φαίνεται λοιπόν ότι σημαντικές ποσότητες αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων απασχολούν το εξαγωγικό εμπόριο της Αθήνας (βαμβάκι, βελανίδια, ελιές, λάδι, μετάξι κερι, μαλλί) πράγμα που μας επιτρέπει να θεωρήσουμε την ύπαρξη ενός σημαντικού αριθμού καλλιεργητών στην Αττική ύπαιθρο (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση , Μάρτιος 2001).

Πριν την απελευθέρωση

Τις τελευταίες δεκαετίες του 18^{ου} αιώνα ,η περιοχή που εξετάζουμε ήταν ένας ήσυχος τόπος, όμορφος κατά τους συγγραφείς, με πολλές ελιές οπωροφόρα δένδρα, με την θαμνώδη βλάστηση της οροσειράς του Ποικίλου να κατεβαίνει χαμηλά, με λαχανόκηπους και αρκετές καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Οι μεγάλες ιδιοκτησίες, τα τσιφλίκια βρίσκονταν κατά μεγαλύτερο μέρος τους στα χέρια των Τούρκων. Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις εκτείνονται κυρίως στα ΒΑ καθώς και στην δυτική περιοχή του χώρου, και αποτελούσαν τα τσιφλίκια του Δερβίς Αγά.Στους συνοικισμούς που αναπτύχθηκαν εκεί κατοικούν βεβαίως χωρικοί καλλιεργητές των κτημάτων και κτηνοτρόφοι, αρκετά δε από τα σπίτια αυτά χρησίμευαν για την αποθήκευση γεννημάτων(Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση, Μάρτιος 2001).

1.4. Απελευθέρωση

Οι συγκρούσεις μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων θα συνεχιστούν έως το 1830 για να κοπάσουν στην συνέχεια μέχρι την πλήρη απελευθέρωση των Αθηνών, την ύψωση της ελληνικής σημαίας στην ακρόπολη και τον ερχομό του Όθωνα. Η απελευθέρωση βρίσκει την Αττική ρημαγμένη. Τα σπίτια των Αθηνών κατεστραμμένα. Τα περισσότερα δένδρα καμμένα. Τα χωράφια ακαλλιέργητα. Την κτηνοτροφία να προσπαθεί να μαζέψει τα απομεινάρια της και να αναδιοργανωθεί. Οι πωλήσεις των τουρκικών κτημάτων είχαν αρχίσει από νωρίς. Αγοραστές ήταν έμποροι από την Κωνσταντινούπολη, ξένοι πρίγκιπες ,ναύαρχοι κλπ.Το μεγαλύτερο τσιφλίκι που αγοράστηκε στην περιοχή του Ιλίου ήταν αυτό του Μεμίσαγα το επονομαζόμενο Δερβισάγου (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση, Μάρτιος 2001).

1.5. Ηπερίοδος της βασιλείας

Ο Όθωνας ήταν ο πρώτος βασιλιάς της νεότερης Ελλάδας. Μαζί με την σύζυγο του Αμαλία καταφθάνουν στην Αθήνα όπου και ορίζεται ως πρωτεύουσα της Ελλάδος. Εδώ πρέπει να τονιστεί η αγάπη της Αμαλίας για το πράσινο και την Αττική ύπαιθρο. Με δική της πρωτοβουλία λοιπόν κάτω από την δική της εποπτεία, άρχισε και η διαμόρφωση του Βασιλικού κήπου στο Ζάππειο. Για τον σκοπό αυτό αγοράστηκαν τότε πολλά δένδρα και φυτά από την Ελλάδα και το εξωτερικό , όπως για παράδειγμα λεμονιές, πορτοκαλιές , αχλαδιές, κερασιές ,φοίνικες από την Αίγυπτο και τριανταφυλλιές από την βασίλισσα της Ισπανίας.

Οι οποίοι ενδιαφέρονταν να κάνουν επενδύσεις στην νέο απελευθερωμένη χώρα αγοράζουν το μεγαλύτερο κτήμα στο Ίλιον. Φυτεύουν σε αυτό αμπέλια , σπυροφόρα δένδρα ,διαμορφώνουν κήπους και καλλιεργούν συστηματικά τα αρόσιμα τμήματα. Το 1840, διέλυσαν την κοινοπραξία και ο Miles πούλησε στον Williams το μερίδιό του. Ο Williams που δεν μπορούσε βεβαίως να καλλιεργεί μόνος το κτήμα φέρνει κηπουρούς από την Μάλτα και γεωργούς από το Μενίδι .Αυτό το κτήμα και γενικότερα το τοπίο συγκίνησαν την Αμαλία το καλοκαίρι του 1848. Η βασίλισσα, που είχε στο νού της την δημιουργία ενός πρότυπου Κέντρου Γεωργικής και Κτηνοτροφικής παραγωγής, αποφάσισε να υλοποιήσει το όνειρό της, σε τούτη εδώ την περιοχή ξεκινώντας από την αγορά του κτήματος αυτού που ανήκε πλέον στον Κοντάκη.

Εικόνα 2. Πάρκο Τρίτση 1848

Έτσι λοιπόν από το 1848 έως το 1861 η βασιλική Αυλή θα συνάψει 47 νέες συμφωνίες αγοράς ακινήτων στην περιοχή μας, δημιουργώντας ένα ενιαίο κτήμα 2.500 στρεμμάτων (Εικόνα 2). Στις εργασίες που επόπτευε προσωπικά η Αμαλία, χρησιμοποίησε τους γνωστούς ανακτορικούς κηπουρούς Σμίτ και Μπαρώ, που είχαν φτιάξει και τον Βασιλικό κήπο. Στο αγρόκτημα φυτεύτηκαν χιλιάδες οπωροφόρα δένδρα, 3.700 μουριές, πολλά στρέμματα φιστικιές, κάπου στα 180 στρέμματα αμπέλια, χιλιάδες ελαιόδενδρα και σπάνιες ποικιλίες καλλωπιστικών φυτών από χώρες του εξωτερικού. Μεγάλα τμήματα άρχισαν να καλλιεργούνται και να σπέρνονται . Βαμβάκι , καλαμπόκι τριφύλλι, βρώμη, βρίζα, πατάτες, κουκιά, φασόλια . Αγοράστηκαν αγελάδες, πτηνά, πρόβατα χοιρίδια και άλογα. Πολύ σύντομα το κτήμα εξελίχθηκε σε ένα πρότυπο κέντρο γεωργίας και κτηνοτροφίας. Κατά τα τέλη του 1856 το κτήμα είχε διαμορφωθεί. Παράλληλα με τις εργασίες χάραξης και διαμόρφωσης, άρχισε και η κατασκευή της βασιλικής επαύλεως . Στην μέση περίπου του κτήματος πού υπήρχε ένας παλιός πύργος κατασκευάστηκε καινούργιος κατά απομίμηση του πύργου που γεννήθηκε ο Όθωνας (Εικόνα 3 και 4). Το κτήμα αυτό ονομάστηκε επτάλοφος (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση , Μάρτιος 2001).

Εικόνα 3. Πύργος Βασιλίσσης σήμερα

Εικόνα 4. Πύργος Βασιλίσσης 1848

1.6. η έξωση των βασιλέων (κάτω Λιόσια)

Με την έξωση του Όθωνα και της Αμαλίας κάθε έργο ανάπτυξης στο αγρόκτημα επτάλοφος σταμάτησε. Το ίδιο έγινε και στον οικισμό Ίλιον Τρώας. Έτσι την 3^η Ιουλίου το 1863, τα ανάκτορα και οι Βασιλικοί Κήποι ,κηρύσσονται Εθνική

ιδιοκτησία και η διαχείριση του κτήματος της Επταλόφου , ανετέθη στο Υπουργείο των Οικονομικών. Η δε επιστασία του στον πρώην ανακτορικό κηπουρό Smit . Η ονομασία του επταλόφου δεν στέριωσε και έμεινε γνωστή σαν < ΠΥΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ>. Ο εξόριστος στο Μόναχο Όθωνας, έκανε πληρεξούσιο τον γραμματέα του για την ενοικίαση και πώληση του κτήματος. Υπήρξαν πολλά προβλήματα στην άρδευση. Από καταστάσεις φόρου γεωργικών προϊόντων διαπιστώνουμε ότι η αγροτική παραγωγή συνίστατο σε σταφύλια και κρασί, σιτηρά, αμύγδαλα , μέλι , σύκα , και οπωρολαχανικά .

Οι εκτάσεις βοσκής, αν και περιορισμένες σε σύγκριση με αυτές του περασμένου αιώνα , φιλοξενούσαν πρόβατα , γίδια και αγελάδες .

Η άρδευση των κτημάτων γινόταν κυρίως από τα νερά τα οποία προέρχονταν από τα Παρνήθια Όρη στην περιοχή της Φυλής αλλά και από τις μεγάλες αρτηρίες που κατέβαζαν τα νερά του Ποικίλου Όρους στον Κηφισό. Ενώ κάποιοι κτηματίες, είχαν ανοίξει πηγάδια , κυρίως για τις καλλιέργειες των οπωροκηπευτικών.

Γενικότερα, τα προβλήματα βοσκής και καλλιεργειών , απασχολούσαν ιδιαίτερος τους κατοίκους του Ιλίου .

Οι εκτάσεις της Διοικητικής Περιφέρειας της Κοινότητας ήταν αχανείς , και παρά τον μεγάλο αριθμό των αγροφυλάκων τα προβλήματα εξακολουθούσαν να υφίστανται (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση , Μάρτιος 2001).

1.7.. 1930 – 1940 Μια κρίσιμη δεκαετία

Τα οικονομικά της κοινότητας σταδιακά γίνονται ολοένα και καλύτερα. Ενδεικτικά , ο προϋπολογισμός του 1931 προέβλεπε συνολικά έσοδα 451.500 δρχ. έναντι 158.759 του 1928.

Μία σημαντική πηγή εσόδων για το Κοινοτικό Ταμείο των Νέων Λιοσίων στην κρίσιμη αυτή δεκαετία , ήταν ο φόρος γεωργικής παραγωγής. Αξιόλογο μέρος του οποίου απέδιδε ο Πύργος Βασιλίσσης. Το παλιό τότε πρότυπο βασιλικό κτήμα της Επταλόφου, περιήλθε στην Λαυριάσύζυγο του Φερνάνδου Σερπιέρη, ο γιός τους που σπούδασε γεωπόνος στην Γαλλία αποφάσισε να ξανά ζωντανέψει το κτήμα.

Έτσι τον Ιούνιο του 1931, συνέστησε Ανώνυμη Εταιρεία , υπό την επωνυμία < Αγροτική Εταιρεία Πύργου Βασιλίσσης Α.Ε. > σκοπός της οποίας ήταν να καταστήσει το σχεδόν παρατημένο κτήμα, πρότυπο κέντρο γεωργίας και κτηνοτροφίας, αυτό που είχε πετύχει η βασίλισσα Αμαλία πριν 80 χρόνια .

Ο ικανός αυτός γεωπόνος, πολύ νωρίς τα κατάφερε. Ο Πύργος Βασιλίσσης κατέστη σύντομα πρότυπος κτηνοτροφικός σταθμός, με εξαίρετα βουστάσια , ποιμνιοστάσια , μελισσοκομεία , ορνιθοτροφεία .

Τα γεωργικά προϊόντα του Πύργου Βασιλίσσης, ήταν επίσης εξαιρετικής ποιότητας, με πιο ονομαστά τα σταφύλια και το κρασί (Εικόνες 5, 6 και 7).

Το τυποποιημένο κρασί 'TourLaReine' όπως το ονόμασε ο Σερπιέρης είχε γίνει περιζήτητο, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Το ίδιο και το βερμούτ 'Torre' που παραγόταν στον Πύργο. Οι μεγαλύτερες ποσότητες των ποτών αυτών , εξάγονταν στην Γαλλία την Αίγυπτο και την Αμερική. (Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση , Μάρτιος 2001).

Εικόνα 5. Ιστορικό μνημείο από το 1998

Εικόνα 6 Κρασί που παράγεται από τους αμπελώνες της Βασίλισσας Αμαλίας.

Εικόνα 7. Κρασί που παράγεται από τους αμπελώνες της Βασίλισσας Αμαλίας.

1.8. Από την κοινότητα στον Δήμο

Στα τέλη του 1950 η Κοινοτική Αρχή αποφασίζει την κατασκευή του δικτύου υδρεύσεως στην Κοινότητα που πραγματοποιήθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Υδάτων. Έπειτα πραγματοποιήθηκε φωτισμός της κοινότητας και άλλα σημαντικά για την κοινότητα έργα. Η οικιστική ανάπτυξη αυτά τα χρόνια, θα συρρικνώσει σταδιακά τον αγρό κτηνοτροφικό χαρακτήρα της περιοχής .Αρχές του 1951 οι αγροτικές εκτάσεις θα περιοριστούν μόνο σε τρεις περιφέρειες για την φύλαξη των οποίων αρκούσαν μόλις 4 αγροφύλακες(Ίλιον πορεία στους αιώνες 6^η έκδοση , Μάρτιος 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

2.1. ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΙΜΙΝΙ

Ένας άλλος χώρος πρασίνου στην περιοχή του Ηλίου είναι η πλατεία Ρίμινι. Στην πλέον ανακαινισμένη πλατεία Ρίμινι υπάρχουν αγάλματα Ελλήνων στρατιωτών, οπού πολέμησαν κατά των Ιταλών (Εικόνα 8). Η συγκεκριμένη πλατεία είναι προς τιμήν εκείνων που σκοτώθηκαν, πολεμώντας στο πλευρό των συμμαχικών δυνάμεων κατά την Ιταλική εκστρατεία του Β΄ παγκοσμίου πολέμου. Η μάχη αυτή, έχει μείνει γνωστή στην ιστορία ως Μάχη του Ρίμινι. Στην πλατεία υπάρχουν κυπαρίσσια σε δενδρώδη και θαμνώδη μορφή, ευκάλυπτοι, πορτοκαλιές, και λεβάντες (Εικόνες 9 και 10), (ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΪΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΓΚΙΩΝΗ).

Εικόνα 8. Κωνοφόρα στην πλατεία Ρίμινι,

Εικόνα 9. Καλλωπιστικά δένδρα στην πλατεία Ρίμινι

Εικόνα 10. Δενδροφύτευση πεζοδρομίων με νεραντζιές και κωνοφόρα σε μορφή θάμνου στην πλατεία Ρίμινι.

2.2. ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΑΣΚΑΛΑΣ

Ένας άλλος ενδιαφέρον χώρος πρασίνου είναι η πλατεία δασκάλας. Η πλατεία ονομάστηκε έτσι από μία κάτοικο,την Αικατερίνη Αρμοδίου η οποία ήταν δασκάλα με μεγάλη φιλανθρωπική δραστηριότητα. Ήταν η μόνη κάτοικος στον χώρο εκείνο, και το όνομα της επικράτησε μέχρι και σήμερα. Στην πλατεία έχουν φυτευτεί μουριές, κουκουναριές, ευκαλύπτοι και λιγούστρα (εικόνες 11 και 12), (Δρόμοι και πλατείες με ιστορία, Ιωάννης Γκιώνης Ιούλιος 2005).

Εικόνα 11. Κλαδεμένα δένδρα μουριάς στην πλατεία δασκάλας.

Εικόνα 12. Παρτέρι με ευκάλυπτο, μουριές και λιγούστρα στην πλατεία δασκάλας.

2.3. ΠΑΡΚΟ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ΄

Πρόκειται για έναν καταπληκτικό χώρο, τόπο έλξης των πολιτών της ευρύτερης περιοχής της Αττικής. Το πάρκο φέρει το όνομα ενός σύγχρονου οραματιστή πολιτικού, του Αντώνη Τρίτση. Αρχιτέκτονας , Πολεοδόμος και Δήμαρχος Αθηναίων, ένας άνθρωπος που μετέτρεψε αρκετούς χώρους του Ιλίου σε μικρούς κήπους. Τα μηνύματα που εξέπεμπε με τη στάση του και τις ενέργειες του για το περιβάλλον και την παιδεία , και όχι μόνο , ήταν πρωτόγνωρα (Δήμος Ιλίου δρόμοι και πλατείες με ιστορία του Ιωάννη Γκιώνη Ιούλιος 2005).

2.3.1. ΠΑΡΚΟ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Από τα αρχικά 2.500 περίπου στρέμματα , το 1993 η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) παραχώρησε στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ) έκταση 913 στρεμμάτων με αόριστη διάρκεια. Σκοπός της παραχώρησης ήταν η δημιουργία ενός υπέρ τοπικού πόλου αναψυχής.

Δέκα χρόνια μετά, η ΚΕΔ , λαμβάνοντας υπόψη ότι είχε ήδη συσταθεί ο Οργανισμός Διοίκησης και Διαχείρισης Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ. Ανανέωσε την παραχώρηση της έκτασης των 913 στρεμμάτων στον Φορέα Διαχείρισης του πάρκου.

Το πάρκο ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ είναι το μεγαλύτερο Μητροπολιτικό πάρκο της Αθήνας, συνολικής έκτασης 1.200 στρεμμάτων περίπου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Hydepark στο Λονδίνο έχει έκταση 1.400 στρέμματα, το Centralpark στην Νέα Υόρκη 3410 στρέμματα, ενώ ο Εθνικός Κήπος των Αθηνών 158 στρέμματα.

Η ύπαρξη του υγρού στοιχείου σε μεγάλη αναλογία εντός του πάρκου, τόσο με την μορφή έξι τεχνητών λιμνών (Εικ. 13), όσο και του καναλιού που τις συνδέει, που εξασφαλίζει την αδιάκοπη ροή του νερού μεταξύ των λιμνών και την ανακύκλωση του, καθώς και η πλούσια χλωρίδα και πανίδα του πάρκου, το καθιστούν ένα μοναδικό τόπο φυσικού κάλλου , ενταγμένο στον οικιστικό ιστό. Τα χαρακτηριστικά του είναι μοναδικά για την δυτική Αθήνα, αλλά και για όλο το Λεκανοπέδιο (<http://www.pyrgosvasilissis.gr/environmental-awareness-park/>).

Εικόνα 13. Υγρό στοιχείο στο πάρκο Αντώνης Τρίτσης, καταφύγιο πολλών ειδών πτηνών.

Εικόνα 14. Πάρκο Αντώνη Τρίτση σήμερα (Χριστοπούλου Αμαλία 2019)

2.3.2. ΙΔΡΥΣΗ ΣΚΟΠΟΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία του πάρκου(N4414/2016, ΦΕΚ Α 149/2016, άρθρα 51 και 52, ο Φορέας Διαχείρισης αναπτύσσει κάθε πρόσφορη, νόμιμη δραστηριότητα στις εξής θεματικές κατευθύνσεις

-Συντήρηση, φύλαξη, λειτουργία, ανανέωση και περαιτέρω ανάπτυξη του Μητροπολιτικού Πάρκου Αντώνης ΤΡΙΤΣΗΣ, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης, αειφόρου ανάπτυξης.

-Πληροφόρηση, εκπαίδευση, επιμόρφωση, κατάρτιση των πολιτών και μαθητών σε θέματα διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος.

-Δημιουργία ενεργειακού πάρκου ανανεώσιμων πηγών κλπ.

-Διοργάνωση μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων για την κατανόηση , του φυσικού κόσμου και των προβλημάτων του περιβάλλοντος.

-Υλοποίηση προγράμματος ολοκληρωμένης συλλογής, ανακύκλωσης και διάθεσης των απορριμμάτων, που παράγονται εντός των ορίων του πάρκου Αντώνης ΤΡΙΤΣΗΣ.

-Υλοποίηση προγράμματος ολοκληρωμένης αποταμίευσης και επαναληπτικής χρήσης του νερού της βροχής και των όμορων ρεμάτων, καθώς και κάθε άλλης πηγής για την συνεχή τροφοδότηση του τεχνητού υγροτόπου .

-Η εκπόνηση και εφαρμογή μελετών και προγραμμάτων προστασίας και εκπαίδευσης στους ορεινούς όγκους της Αττικής.

Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών συνεργάζεται με ημεδαπά και αλλοδαπά εκπαιδευτικά , ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα η οργανισμούς του ίδιου η συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος, επιστημονικούς φορείς, μητροπολιτικά πάρκα, βοτανικούς κήπους, και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Με το νέο ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας / Αττικής (Ν.4277 , ΦΕΚ 156/Α/2014) το Πάρκο Τρίτση χαρακτηρίζεται ως Μητροπολιτικό Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και εντάσσεται στο δίκτυο των Αστικών Μητροπολιτικών Πάρκων, μαζί με τα πάρκα α. Ελληνικού β .Γουδί – Ιλισίων γ. Φαληρικού όρμου ε. Νέας Φιλαδέλφειας.

Ειδικά, στο Μητροπολιτικό Πάρκο Τρίτση και στον ήδη διαμορφωμένο χώρο πρασίνου << προωθείται η περαιτέρω ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και ήπιας αναψυχής , συμβατής με την απαίτηση

προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα της ορνιθοπανίδας, καθώς και δραστηριοτήτων αστικής βιολογικής γεωργίας.

Μελέτες και έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί

A. Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ) <υδρογεωλογική μελέτη περιοχής Πύργου Βασιλίσσης Αγ. Αναργύρων Αττικής> 1991

B. Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ) < Σχέδιο φύτευσης τεχνητού λόφου – υπό όροφος>1995

Γ. Οργανισμός Διοίκησης και Διαχείρισης Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης <Αντώνης Τρίτσης ><Υδρογεωλογικές εργασίες > μελέτη 2009

Δ. Φοιτητικός Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός Ιδεών <Τοπίο – περιβάλλον – αρχιτεκτονική > 2010

Ε. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, < πρότυπο κέντρο βιολογικών καλλιεργειών > ερευνητικό πρόγραμμα 2010

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Πραγματοποιούνται κατά καιρούς ημέρες δενδροφύτευσης, εκθέσεις ζωγραφικής, θερινό σχολείο όπου περιλαμβάνει εργαστήρια κηπουρικής, εικαστικών και διαδραστικών παιχνιδιών, καθώς και ημερίδες για την διαχείριση των υδάτων στο πάρκο, τα προβλήματα και την αντιμετώπιση τους (<http://www.parkotritsis.gr/fysiko-perivallon/> 2019).

2.3.3. ΈΚΘΕΣΗ ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

Μια ξύλινη κατασκευή 12 μέτρων μήκος και 2,70 μέτρα πλάτος, και 3,30 μέτρα ύψος, όπου στο εσωτερικό της φιλοξενείται το αρχείο φυτό γενετικού υλικού (σπόροι, καρποί, φυτά) σε ειδικές θήκες (γυάλινα βάζα, κουβάδες, πιάτα, κ.α.). Η συλλογή τοποθετείται στην Κιβωτό σε θεματικές ενότητες όπως, διατροφικά (σιτηρά, όσπρια), θεραπευτικά, καλλωπιστικά, αφροδισιακά) και άλλα. Η κιβωτός των σπόρων είναι ένα εμβληματικό έργο συμμετοχή της Ελλάδας στην 12^η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής(<http://www.parkotritsis.gr/fysiko-perivallon/> 2019).

2.3.4. ΧΛΩΡΙΔΑ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ

Το πιο κοινό δέντρο των αλσουλίων του πάρκου μας είναι η Χαλέπιος Πεύκη . Οι βελόνες της είναι πολύ λεπτές και τα κουκουνάρια κρέμονται από τα κλαδιά με ένα μικρό ποδίσκο. Είναι το δέντρο που κατάφερε να επιβιώσει χωρίς φροντίδα για πολλά χρόνια. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι είναι αυτόχθονο φυτό που, ούτως η άλλως, σχηματίζει δάση στην Αττική αλλά και σε πολλά ακόμη σημεία χαμηλού υψομέτρου της χώρας. Καλύπτει μεγάλο μέρος των λόφων του πάρκου φιλοξενώντας στις συστάδες της πλήθος πουλιών. Άλλα βελανοφόρα είδη καθώς και μικρά ξέφωτα με θάμνους συμπληρώνουν την εικόνα του δασικού οικοσυστήματος.

Η υφισταμένη φύτευση του πάρκου συγκεντρώνεται στο άλσος και στις δεντροστοιχίες. Συγκεκριμένα, η νότια και ανατολική περιοχή του πάρκου καλύπτεται από πυκνό δάσος Χαλέπιου πεύκης που ενώνεται με Κυπαρίσσια .Στη δυτική πλευρά του πάρκου υπάρχει αλσύλλιο Ευκαλύπτων ενώ στα ανατολικά είναι έντονη η παρουσία ελαιόδεντρων, καλαμιών και βάτων. Ο τρόπος φυτεύσεων στο χώρο και η διάταξη τους οριοθετούν χώρους, ακολουθούν άξονες τονίζοντας πορείες (δεντροστοιχίες)δημιουργώντας και κατευθύνοντας φυγής στον χώρο. Ορίζουν τα οπτικά όρια στο χώρο ανάλογα, ανάλογα με την πυκνότητα τους, το μέγεθος και την διαπερατότητα τους.

Μπαίνοντας λοιπόν κανείς στο πάρκο θα συναντήσει βελανιδιές, ένα δέντρο φυλλοβόλο, που ευδοκιμεί σε θερμό και ξηρό περιβάλλον. Η Ήμερη βελανιδιά έχει εξαιρετική αντίσταση τόσο στους ανέμους \, όσο και στην φωτιά. Το δέντρο είναι γνωστό ως καταφύγιο βιοποικιλότητας, παρέχοντας ανάμεσα στα κλαδιά του και γύρω από την βάση του κατοικία σε αναρίθμητους οργανισμούς.

Έπειτα ακόμα ένα φυτό που βλέπουμε σε όλο το πάρκο είναι ο ευκάλυπτος *Eucalyptus globulus* , που είναι μεγάλο δέντρο με λείο κορμό. Τα νέα φύλλα είναι κηρώδη, ανοιχτόχρωμα, και αντίθετα. Φαρμακευτικές ιδιότητες έχουν τα φύλλα που αναπτύσσονται πάνω σε παλιά κλαδιά και έχουν ευχάριστη γεύση. Το είδος ήρθε στην Ευρώπη στις αρχές του 19^{ου} αιώνα .Στην Ελλάδα το πρώτο δέντρο φυτεύτηκε στον βοτανικό κήπο Αθηνών το 1864 και στη συνέχεια διαδόθηκε σε όλο το κράτος λόγω των εξυγιαντικών του ιδιοτήτων (http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_11.html 2019).

Εικόνα 15. *Eucalyptus globosa* που αναπτύσσεται στο Πάρκο Αντώνης Τρίτσης

2.3.4.1. ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΦΥΤΕΥΤΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ

2.3.4.2. ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΔΕΝΔΡΩΝ

1. *Olea europaea* Ελιά

Είναι δέντρο αειθαλές, έχει φύλλα αντίθετα, δερματώδη (Εικ. 16, 17 και 18). Η ελιά είναι γνωστή από τους αρχαιότερους χρόνους, και πιθανότατα κατάγεται από τον χώρο της ανατολικής Μεσογείου. Υπήρξε το σύμβολο της θεάς Αθηνάς. Καλλιεργούνταν στην Αρχαία Ελλάδα και οι καρποί και το ελαιόλαδο αποτελούσαν σημαντικά εμπορικά προϊόντα (<http://steliosilion.blogspot.com/p/blog->

[page_4539.html](#) 2019). Υπάρχουν περίπου 1.500 ελιές στην νοτιοανατολική πλευρά του πάρκου.

Εικόνα 16. Δέντρα ελιάς που αναπτύσσονται στο Πάρκο Αντώνης Τρίτσης

Εικόνα 17 (Χριστοπούλου Αμαλία 2019)

Εικόνα.18 Δέντρα ελιάς που αναπτύσσονται στο Πάρκο Αντώνης Τρίτσης

2. *Pistacia vera* ΦΥΣΤΙΚΙΑ

Το ύψος του δέντρου φτάνει τα δέκα μέτρα με πλούσια διακλάδωση και κλαδιά με χρώμα σταχτί. Τα φύλλα του είναι δερματώδη και σύνθετα (Εικ. 19). Η φιστικιά είναι δέντρο που δεν αντέχει την πολλή ξηρασία. Αναπτύσσεται καλύτερα σε κρύο και σύντομο χειμώνα χωρίς πολλές βροχές και μακρύ και ζεστό καλοκαίρι (http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_4539.html 2019).Υπάρχουν στην νοτιοδυτική πλευρά του πάρκου 400 δέντρα φιστικιάς (Εικ.20).

Εικόνα 19. Δέντρα φυσικιάς που αναπτύσσονται στο Πάρκο Αντώνης Τρίτσης

Εικόνα 20. Δέντρα φυσικιάς στην νοτιοδυτική πλευρά του πάρκου.

***Cupressus sempervirens* κν..Κυπαρίσσι Μεσογειακό**

Αειθαλές είδος αυτοφυές στη χώρα μας και σε όλη τη νότια Ευρώπη. Είναι ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες, ζέστη, ξηρασία και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Έχει γρήγορη ανάπτυξη και μπορεί να φτάσει στο ύψος των 30 m., ενώ το χρώμα του φυλλώματός του είναι βαθύ πράσινο (Εικ. 21). Υπάρχουν ποικιλίες με στενή ή φαρδύτερη κόμη. Χρησιμοποιείται για τη δημιουργία υψηλών και ανθεκτικών φραχτών, αλλά δεν επιδέχεται κλαδέματα όπως τα υπόλοιπα είδη κυπαρισσιών (Κάρτσωνας 2009).

Το κυπαρίσσι το κοινό είναι γνωστό από τα πανάρχαια χρόνια . Σύμφωνα με τον μύθο την ονομασία του την οφείλει στον Κυπάρισσο από την Κώ που τον μεταμόρφωσε ο θεός Απόλλωνας σε δέντρο έτσι ώστε να παραμείνει αθάνατος, μαζί και η θλίψη του μετά από τον θάνατο του αγαπημένου του ελαφιού . Έτσι σύμφωνα με αυτή την άποψη έμεινε σαν πένθιμο δέντρο και φυτεύεται σε κοιμητήρια (http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_4539.html 2019)

Εικόνα 21. Κυπαρίσσι *Cupressus sempervirens* που αναπτύσσεται στο πάρκο Αντώνης Τρίτσης

Platanusorientalisκν. Πλάτανος

Φυλλοβόλο δένδρο αυτοφυές στη χώρα μας, γρήγορης ανάπτυξης που φθάνει σε ύψος 30m. Είναι πολύ ανθεκτικό στις χαμηλές θερμοκρασίες, στη ζέστη και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Καλλιεργείται για το φύλλωμα του, και το μεγάλο του μέγεθος (Εικ. 22) και χρησιμοποιείται είτε ως μεμονωμένο ή για τη δημιουργία δενδροστοιχιών σε μεγάλους χώρους (Κάρτσωνας, 2009). Υπάρχουν 50 δέντρα στην νότια πλευρά του πάρκου.)

Εικόνα 22. Φυτό του είδουςπουαναπτύσσεται στο πάρκο Αντώνης Τρίτσης

Γενικότερα στην ευρύτερη περιοχή του πάρκου αναπτύσσονται μεγάλος αριθμός αειθαλών και φυλλοβόλων καλλωπιστικών, δασικών και οπωροφόρων δένδρων.

2.3.4.3.ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΘΑΜΝΩΝ

Lavandulaangustifoliaκν. Λεβάντα

Αρωματικός αειθαλής θάμνος, με γκριζοπράσινο φύλλωμα και εντυπωσιακά πολυάριθμα και αρωματικά μωβ χρώματος άνθη που εμφανίζονται από το Μάιο μέχρι και τον Αύγουστο. Είναι πολύ γρήγορης ανάπτυξης, και φθάνει σε ύψος το 1 m (Εικ. 23). Χρησιμοποιείται για τα αρωματικά του άνθη και το φύλλωμα του, για τη δημιουργία μπορντούρων, είτε σε ομάδες θάμνων. Πολύ ανθεκτικό είδος σε χαμηλές θερμοκρασίες, στη ζέστη, στη ξηρασία και στις παραθαλάσσιες περιοχές(Κάρτσωνας, 2009).

Εικόνα 23 . Φυτά λεβάντας και δενδρολίβανου που έχουν εγκατασταθεί στην βόρεια πλευρά του πάρκου http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_4539.html

Rosmarinus officinalis κν. Δενδρολίβανο.

Αειθαλής θάμνος αυτοφυής της Μεσογείου. Φυτό λίγο ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες, αλλά πολύ ανθεκτικό στη ζεστή στη ξηρασία, σε παραθαλάσσιες περιοχές και σε όλους τους τύπους εδαφών. Είδος γρήγορης ανάπτυξης με πυκνή βλάστηση που αργότερα αραιώνει, φθάνει σε μέγεθος τα 2m, είναι κατάλληλο για φράχτες και εδαφοκάλυψη. Ανθίζει τον Απρίλιο – Μάιο, και Αύγουστο – Σεπτέμβριο, τα άνθη του είναι αρωματικά με ανοικτό γαλάζιο χρώμα (Εικ. 24). Υπάρχουν και ποικιλίες με έρπουσα ανάπτυξη(Κάρτσωνας, 2009).

Εικόνα 24. Φυτό του είδους *Rosmarinus officinalis*.

Laurusnobilisκν. Δάφνη Απόλλωνα.

Αειθαλής θάμνος αυτοφυής της χώρας μας και της Μεσογείου και πασίγνωστος από τα αρχαία χρόνια. Φυτό πολύ ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες (μέχρι $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$), στη ζεστή στη ξηρασία, σε παραθαλάσσιες περιοχές και σε όλους τους τύπους εδαφών. Είδος γρήγορης ανάπτυξης με πυκνή βλάστηση, φθάνει σε μέγεθος τα 10m, είναι κατάλληλο για φράχτες και μπορντούρες, ενώ με κατάλληλο κλάδεμα μπορεί να διαμορφωθεί και σε δένδρο. Ανθίζει τον Απρίλιο – Μάιο, τα άνθη του δεν έχουν ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία, ενώ τα φύλλα του (Εικ. 25)είναι έντονα αρωματικά και χρησιμοποιούνται στη μαγειρική, (Κάρτσωνας, 2009).

Εικόνα 25. Φυτότουείδους *Laurusnobilis*

Nerium oleanderκν. Πικροδάφνη

Αειθαλής θάμνος, αυτοφυής της χώρας μας πολύ ανθεκτικός στη ζεστή, στη ξηρασία και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Σε χαμηλές θερμοκρασίες είναι ευαίσθητο αλλά και εάν ζημιωθεί από το κρύο αναβλαστάνει. Φυτό με πυκνή βλάστηση και φθάνει σε μέγεθος τα 5m μπορεί να διαμορφωθεί και σε μικρό δένδρο. Λόγω του πυκνού του φυλλώματος του χρησιμοποιείται για τη δημιουργία πυκνών φραχτών. Ανθίζει από τον Μάιο μέχρι το Σεπτέμβριο, τα άνθη του (λευκά ή ρόδινα) είναι πολυάριθμα και εντυπωσιακά προσθέτοντας του καλλωπιστική αξία. Χρειάζεται προσοχή λόγω της τοξικότητάς του να μην χρησιμοποιείται σε χώρους όπου υπάρχουν μικρά παιδιά(Κάρτσωνας, 2009). Μεγάλος αριθμός φυτών πικροδάφνης έχουν φυτευτεί στην βόρεια πλευρά του πάρκου (Εικ. 26).

Εικόνα 26. Οι πικροδάφνες βρίσκονται στην βόρεια πλευρά του πάρκου

Santolinachamaecyparissusκν. Λεβαντίνη

Αρωματικός αειθαλής χαμηλός θάμνος, με γκρίζο αρωματικό φύλλωμα και εντυπωσιακά πολυάριθμα κίτρινου χρώματος άνθη που εμφανίζονται από το Μάιο μέχρι και τον Οκτώβριο. Είναι πολύ γρήγορης ανάπτυξης, και φθάνει σε ύψος το 0.5m. Χρησιμοποιείται για το φύλλωμα του και τα άνθη, για τη δημιουργία χαμηλών μπορντούρων, είτε σε βραχόκηπους. Πολύ ανθεκτικό είδος σε χαμηλές θερμοκρασίες, στη ζέστη, στη ξηρασία και στις παραθαλάσσιες περιοχές(Κάρτσωνας, 2009).

Lantanacamarκν. Λαντάνα

Αειθαλής θάμνος πολύ ανθεκτικός στη ζεστή στη ξηρασία και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Σε χαμηλές θερμοκρασίες μικρότερες των 0 °C οι βλαστοί του και τα φύλλα του υπόκεινται σε ζημιές αλλά γρήγορα αναβλαστάνει την άνοιξη. Είδος γρήγορης ανάπτυξης με πυκνή βλάστηση, φθάνει σε μέγεθος τα 2m, κατάλληλο για μεμονωμένες ή ομαδικές φυτεύσεις. Ανθίζει από το Απρίλιο μέχρι και το Δεκέμβριο, τα άνθη του ανάλογα της ποικιλίας είναι κίτρινα, πορτοκαλί κόκκινα, λευκά ή ιώδη (Εικ. 27). Υπάρχουν και νάνες ή έρπουσες ποικιλίες που συνίστανται για εδαφοκάλυψη(Κάρτσωνας, 2009).

Εικόνα 27. Φυτά του είδους *Lantanacamar*, από την νότια πλευρά του πάρκου

Viburnum lucidum tinusκν. Βιβούρνο το φωτεινό.

Αειθαλής θάμνος, πολύ ανθεκτικός σε χαμηλές θερμοκρασίες (ακόμα και σε μικρότερες των -10 °C). Ανθεκτικό είδος στη ζεστή και παραθαλάσσιες περιοχές. Φυτό γρήγορης ανάπτυξης με πυκνή βλάστηση, φθάνει σε μέγεθος τα 6m και είναι κατάλληλο για φράχτες και μπορντούρες. Ανθίζει τον Μάιο και έχει λευκά άνθη, με μεγάλη διάμετρο. Διακρίνεται για το εντυπωσιακό του φύλλωμα με τα μεγάλα γυαλιστερά του φύλλα(Κάρτσωνας, 2009).

2.3.1.4 .ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Εδώ και χιλιάδες χρόνια οι αγροτικές δραστηριότητες (γεωργία , κτηνοτροφία) διαμορφώνουν το φυσικό τοπίο στην Ευρωπαϊκή ύπαιθρο και επηρεάζουν την βιοποικιλότητα της. Στο πάρκο σήμερα συναντούμε εκτεταμένα τμήματα με πολυτελείς δενδρώδεις καλλιέργειες. Οι ελιές, τα αμπέλια, οι φιστικιές, οι συκιές θυμίζουν ακόμα στον επισκέπτη, το χαρακτήρα του πρότυπου Κέντρου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας που είχε ο χώρος στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Πλήθος πουλιών, μικρό θηλαστικών και ερπετών βρίσκουν καταφύγιο και τροφή στις αγροτικές εκτάσεις που φροντίζονται από το προσωπικό του πάρκου χωρίς την χρήση ζιζανιοκτόνων, λιπασμάτων και άλλων χημικών .

Χαρακτηριστική είναι η εικόνα πολλών εξωτικών παπαγάλων που έχουν βρεί καταφύγιο στο πάρκο έχοντας ξεφύγει από τα κλουβιά τους. Τσιμπολογούν τα φιστίκια μόλις τα κλαδιά των δένδρων γεμίζουν από τους θρεπτικούς καρπούς (<http://www.pyrgosvasilissis.gr/environmental-awareness-park2019>).

2.3.1.5.ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ

Η καλλιέργεια του αμπελώνα των 40 στρεμμάτων είναι βιολογική, όπως και των υπόλοιπων καλλιεργειών του κτήματος (φιστικιές,ελιές). Ο αμπελώνας βρίσκεται στο ίδιο σημείο που βρισκόταν ο αμπελώνας την εποχή της Βασίλισσας Αμαλίας και γίνεται προσπάθεια επέκτασης του σε 20 ακόμα στρέμματα, ενώ γίνεται προσπάθεια ολοκληρωμένης διαχείρισης των προϊόντων και υπό προϊόντων του κτήματος

(κομποστοποίηση, επεξεργασία κοπριάς αλόγων). Οι ποικιλίες των σταφυλιών που φύονται είναι οινοποιήσιμες ελληνικές και ξένες λευκές και ερυθρές. Ο λευκός οίνος είναι συνδυασμός του γηγενή Ροδίτη και της Γαλλικής ποικιλίας Sauvignon Blanc, Μαλαγουζιά (λευκός οίνος από την οινοποίηση της ομώνυμης ελληνικής αναβιωμένης αρωματικής ποικιλίας) και ο επτάλοφος ερυθρός από την κοσμοπολίτικη ποικιλία Chardonnay (Εικ. 28 και 29).

Στις νέες φυτεύσεις, φυτεύονται μόνο ελληνικές ποικιλίες, για περισσότερη έρευνα πάνω στο δυναμικό του ελληνικού αμπελώνα. Στόχος είναι να παράγονται όσο το δυνατόν καλύτερης ποιότητας σταφύλια, από τα οποία μπορούν να παραχθούν εκλεκτής ποιότητας οίνοι, άλλοι αρωματικοί και νευρικοί, ιδανικοί για άμεση κατανάλωση και άλλοι στιβαροί, δυναμικοί και πολύπλοκοι οι οποίοι θέλουν παλαίωση για να αναδείξουν τον χαρακτήρα τους.

Η συγκομιδή (τρύγος) των σταφυλιών γίνεται με το πρώτο φως της ημέρας, γιατί είναι η ώρα που ο καρπός είναι όσο δροσερότερος γίνεται και διαρκεί ως τις 10 το πρωί περίπου (<http://www.pyrgosvasilissis.gr/environmental-awareness-park/2019>)

Εικόνα 28. Ο αμπελώνας του πάρκου

Εικόνα 29. Άποψη του αμπελώνα του πάρκου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κάρτσωνας Επαμεινώνδας, 2009. << ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ – ΑΡΧΕΣ ΚΗΠΟΤΕΧΝΙΑΣ >>, ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ.

ΪΛΙΟΝ ΠΟΡΕΪΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ ΔΙΩΤΗ ΚΑΙ ΣΠΥΡΟΥ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΪΕΣ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΓΚΙΩΝΗ

<http://www.pyrgosvasilissis.gr/>

<http://www.parkotritsis.gr/>

http://www.ornithologiki.gr/page_in.php?tID=1967&sID=82

http://steliosilion.blogspot.com/p/blog-page_4539.html